

Výběr z nově vydaných titulů

Lenka Brichová, FF MU, Ústav religionistiky¹

Tomáš Vitek. (2013). *Věštění v antickém Řecku II: Tělo a sny*. Praha: Herrmann & synové, 584 s., ISBN: 978-80-87054-34-5.

Anotace: Druhý díl studie souborně nazvané Věštění v antickém Řecku nese titul Tělo a sny a ve své první části přináší výklad věšebných technik soustředěných především na tělo, jež byly z velké části využívány nejen v antice, ale i později ve středověku. Zaměřovaly se jednak na lidské tělo, jeho vzhled, chování, mimovolné pohyby a projevy, jednak na tělo zvířecí oběti, tedy opět jeho vzhled, chování oběti během obětního rituálu, způsob umírání, stav vnitřnosti atd. Druhá část titulu je věnována snům a snopravectví, mapuje věšebné sny, zabývá se rovněž různými způsoby inkubační léčby. Kniha nabízí velké množství dat, odkazů a překladů autentických textů, z nichž se řada objevuje v češtině vůbec poprvé. Díky čtivé formě je přístupná i ne odborníkům, kteří v ní mohou najít například vysvětlení původu některých dodnes živých pověr, představ či pořekadel nebo rozdíly i paralely antického a současného přístupu k tělesnosti.

Barbora Spalová. (2012). *Bůh ví proč: Studie paměti a režimů moci v křesťanských církvích v severních Čechách*. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 420 s., ISBN: 978-80-7325-300-4.

Anotace: Kniha Bůh ví proč je založena na dlouhodobém sociálně antropologickém výzkumu v několika křesťanských společenstvích v severních Čechách. První část se opírá o teorii kolektivní paměti a sleduje, jak se dnes pracuje s pamětí Sudet a dosídleného pohraničí ve dvou rozdílných katolických farnostech a v jednom baptistickém sboru. Druhá část porovnává režimy moci v katolické farnosti a ve sboru Jednoty bratrské v jednom městě. Zkoumá, jaké místo je zde vymezeno Bohu a jak tyto režimy formují křesťanské já svých členů. Studii uzavírá hodnocení výzkumu prostřednictvím reflexí z terénu.

Heckel Ulrich & Pokorný Petr. (2013). *Úvod do Nového zákona: Přehled literatury a teologie*. Praha: Vyšehrad, 840 s., ISBN: 978-80-74291-86-9.

Anotace: Rozsáhlý Úvod do Nového zákona sepsal profesor Pokorný – na objednávku tübingského nakladatelství Mohr-Siebeck – jako univerzitní učebnici dvou oborů: literárního úvodu do Nového zákona a teologie Nového zákona. Vzhledem k tomu, že od vydání staršího a podstatně kratšího českého Literárního a teologického úvodu do Nového zákona (Vyšehrad 1993) vstoupila biblistika v metodologii i výsledcích jednotlivých exegetických projektů do nové etapy, rozhodl se celou látku zpracovat nově. Strukturou zůstává sice kniha

¹ Texty anotací jsou převzaty od nakladatelů. Redakčně upraveno.

blízká žánru literárních úvodů (kdo, kdy, kde, pro koho a proč jednotlivé texty sepsal), přesahuje je však důsledným pojednáním teologie jednotlivých spisů a vrstev Nového zákona a přináší též náčrt celkové koncepce novozákonního kánonu. Díky přispění Ulricha Heckela se pak kniha stala skutečnou učebnicí se shrnutími obsahu biblických knih, přehledy a tabulkami; tento německý teolog ji též obohatil o některé údaje týkající se dobového pozadí vzniku Nového zákona, tematická shrnutí a v oddílech o janovských spisech a deuteropavlovských listech má významný podíl i na vlastním výkladu.

Jan Potměšil. (2012). *Šaría: Úvod do islámského práva*. Praha: Grada, 224 s., ISBN: 978-80-247-4379-0.

Anotace: Autor se věnuje jak základním rysům islámského práva, jeho kořenům, specifikům, jednotlivým právním školám, tak i jeho historickému vývoji, jeho základním i doplňkovým pramenům a samotné právní metodologii. Rozebírá podrobně hlavní nábožensko-právní povinnosti člověka v islámské společnosti, rodinné právo, dědické právo, majetkové právo i trestní právo. Samostatná kapitola je věnována státoprávní teorii, ústavním otázkám a institutům a také formám vlády. Tato práce není ovšem pouze shrnutím pojmů a dějin, autor se neopomene dotknout ani naší současnosti: vztahů mezi teorií a realitou dneška, otázky vztahu islámu a demokracie a v neposlední řadě islámského fundamentalismu a problematiky lidských práv v islámském světě. Nechybí ani vyčerpávající seznam odborné literatury k tématu.

Jiří Mikulec. (2013). *Náboženský život a barokní zbožnost v českých zemích*. Praha: Grada, 416 s., ISBN: 978-80-247-3698-3.

Anotace: Víra, náboženství a zbožnost. V raně novověké společnosti prolínala tato témata každodenním životem příslušníků všech sociálních vrstev. Vydejte se s námi za poznáním a pochopením našich předků ze 17. a 18. století. Tato publikace nabízí vedle úvahy o vzniku a obsahu toho, co se obvykle zahrnuje pod pojem barokní zbožnost, také informace o kultech českého baroka, o rituálech a reáliích doprovázejících náboženský život, o laických institucích a aktivitách, jakými byla náboženská bratrstva a poutě. Nezapomíná ani na problematiku umírání a smrti, jež ve studované době představovala velké duchovní téma, ale ani na nepřátele katolické církve a jejího vyznání. V závěru se pak věnuje proměnám, kterými prošel náboženský život za osvícenství a které se do jisté míry podílejí i na jeho dnešní podobě.

Jan Synek. (2013). *Svobodni v nesvobodě: Náboženský život ve věznicích v období komunistického režimu*. Praha: Vyšehrad, 256 s., ISBN: 978-80-742-9333-7.

Anotace: Po únorovém převratu v roce 1948 se věznice v tehdejší Československu začaly plnit politickými vězni. Nermalou část z nich tvořili duchovní i prostí věřící křesťanských církví. Během věznění si v krajně nepříznivých podmínkách většinou dokázali uchovat nejen svou víru, ale i základní prvky svého náboženského života. Práce Jana Synka, pracovníka Ústavu pro studium totalitních režimů, sleduje průběh perzekuce církví a náboženských společností v poúnorovém

Československu, vývoj vězeňství a náboženský život ve věznicích od habsburské monarchie po konec reálněsocialistického režimu. Srovnává komunity vězňů podle věřících podle vyznání, neomezuje se však přitom jen na nejpočetnější katolické kněží, řeholnice a řeholníky, ale pozornost věnuje i nekatolickým křesťanům, zejména adventistům, stejně jako Svědkům Jehovovým. Každodenní život věřících „muklů“ obsahoval čtení náboženské literatury, slavení svátostí a největších svátků, dokonce tajná teologická a další studia – to vše samozřejmě zakázané a přísně trestané. Pro mnohé duchovní znamenala zkušenost věznění důležité podněty pro jejich další pastorační, ekumenické i společenské působení.

Mark R. Cohen. (2013). *Pod křížem a půlměsícem: Židé ve středověku*. Praha: Vyšehrad, 400 s., ISBN: 978-80-742-9352-8.

Anotace: Žili muslimové a židé ve středověku mírumilovně bok po boku v jakési „mezináboženské utopii“? Nebo byli židé pod muslimskou nadvládou pronásledováni podobně jako v křesťanských zemích? Ve své knize *Pod křížem a půlměsícem*, která přehledně rozebírá postavení židů v křesťanském a islámském světě z hlediska právního (srovnává islámské, křesťanské a pohanské římské právo), hospodářského a sociologického, se historik Mark Cohen snaží vyvracet zažité stereotypy a mýty o „zlém křesťanství a hodném islámu“, zejména zjednodušující pojetí „temného“ židovského středověku v křesťanských zemích a idealizaci soužití s muslimy ve Španělsku. Autor nechává promlouvat četné prameny a přináší nový pohled na otázky hierarchie, marginality a etnicity a na téma pronásledování a kolektivní paměti.

***Tibetská kniha mrtvých*. Přel. Josef Kolmaš. (2013). Praha: Vyšehrad, 200 s., ISBN: 978-80-742-9361-0.**

Anotace: Základní dílo tibetského buddhismu, zejména buddhistické morálky a filosofie. Jeho vznik se datuje do 8. století n. l., kdy byla *Kniha mrtvých* patrně poprvé zapsána, avšak v následujících zhruba šesti stoletích patřila k tajným, „zakopaným“ knihám, které nepronikly na veřejnost. *Kniha mrtvých* je formulována jako poučení zemřelému na jeho cestě do „zásvětí“ – v „mezistavu“, který následuje po fyzické smrti. Poučení člověku na přechodu mezi těmito dvěma stavy pak není jen popisem pohřebního rituálu, nýbrž také, a vlastně především, plánem správné životní cesty, vedoucí k vysvobození. Pro Evropany je ojedinělým kulturněhistorickým svědectvím o myšlení a způsobu život ve starém Tibetu. Překlad a úvod Josef Kolmaš, významný český sinolog, tibetolog a kulturní antropolog.